

ความโตเมืองไทยโซ่ง

Kwam To Muang Tai Song

ทวี สว่างปัญญางกูร¹
Thawi Swangpanyangkoon

บทคัดย่อ

บทความนี้เสนอคำแปลเป็นไทยและเวียดนาม ตอนแรกของตำนานความโตเมืองฉบับภาษาไทยโซ่ง (หรือลาวโซ่ง) กับการพิมพ์ภาษาไทยโซ่งด้วยฟอนต์คอมพิวเตอร์ที่ผู้เขียนสร้างขึ้นเองเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ซึ่งวางอักษรตามแบบภาษาไทย พร้อมคำถ่ายถอดเสียงอ่าน ด้วยสัทอักษรสากล IPA

ชาวไทยโซ่งคือ เชื้อสายชาวไทยดำ ซึ่งบรรพชนได้ติดตามกองทัพสยาม จากสิบสองจุไท ในภาคตะวันตกเฉียงเหนือ ประเทศเวียดนาม เข้ามาอยู่เมืองสยามเมื่อสองร้อยกว่าปีมาแล้ว

ชนชาติไทดำเป็นกลุ่มชนที่พูดภาษาตระกูลไทกลุ่มหนึ่งในประเทศเวียดนาม ตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเตียนเบียน และจังหวัดเซินลา เป็นส่วนมาก

ในเวียดนาม ได้มีการรวบรวมเรื่องความโตเมืองได้ประมาณ 30 กว่าสำนวน

ในการแปลความโตเมืองฉบับไทยโซ่งครั้งนี้ ผู้เขียนได้รับคำปรึกษาจากดร.หว่างเลื่อง ผู้ทรงคุณวุฒิชาวไทยในเวียดนามและอาจารย์ขวลิต อารยธรรม นักวิชาการชาวไทยโซ่ง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ด้านคำอ่านผู้เขียนใช้สัทอักษรรระบบเสียงของวิศรุต สุวรรณวิเวก จากวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ปี พ.ศ. 2524 อย่างไรก็ดี หากมีข้อบกพร่องก็เป็นของผู้เขียนเองคนเดียว

ฟอนต์ภาษาไทยดำ ภาษาเวียดนาม และ IPA ที่ใช้ในบทความนี้เป็นผลงานออกแบบส่วนตัวของผู้เขียนเช่นกัน

คำสำคัญ: 1. ภาษาไทยโซ่ง. 2. ประวัติชนชาติไทยโซ่ง. 3. ภาษาไทยดำ.

¹นักวิชาการอิสระ อดีตอาจารย์พิเศษ โครงการลัษณาปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผู้สร้างฟอนต์ไทยโซ่ง แปลและพิมพ์

Abstract

This article presents the translation into Thai and Vietnamese of the first section of the famous Tai Song (or Lao Song) chronicle “Kwam To Muang” typed with a computer font created by the author, Thailand’s first invention for a Thai keyboard layout. It also provides a phonetic transcription with IPA. .

The Tai Song are the descendants of Black Tai people the Siamese troops brought to Siam from Sip Song Chu Thai, Northwestern Vietnam more than two centuries ago.

Tai Dam or Black Tai are one of the Tai groups in Vietnam who speak a dialect of the Tai languages family, living mostly in Dien Bien and Son La provinces.

In Vietnam, they have already collected more than 30 different versions of this Kwam To Muang.

Hoang Luong, a Vietnamese scholar of Tai origin and Acharn Chavalit Arayayutitham, a Tai Song expert from Nakornpathom, Thailand, gave their valuable assistance with this translating work. For any imperfections that may exist, however, the responsibility is this author’s.

For the phonetic transcription, the author follows Visarute Suvannavivak’s system as seen in his MA Thesis (Silpakorn University, 1981.)

The Vietnamese and IPA fonts used in this article were created by the author.

Keywords : 1. Tai Song language. 2. Black Tai language. 3. Tai Song history.

ความนำ

ความโตเมือง สะกดตามเสียงอ่าน *ซอวมโตเม* /kwa:m^{2r} to^{2r} muang^{2r}/ เป็นตำนานของชนชาติไทดำ ในเขตพายัพประเทศเวียดนาม ซึ่งตามประเพณีดั้งเดิมนั้น ใช้อ่านเฉพาะในคืนสุดท้ายของงานศพก่อนเผาและอ่านหลังเที่ยงคืนเท่านั้น ประเพณีห้ามไม่ให้อ่านเวลาอื่นและโอกาสอื่น วรรณคดีอันล้ำค่าชิ้นนี้ จึงไม่แพร่หลายเท่าที่ควร

ซอวม “ความ” หมายถึง “เรื่อง” *โต* “โต” เขียนด้วย “ต” อักษรต่ำแปลว่า “เล่าเรื่อง” เสียงอ่านไม่มีลม การสะกดเป็น “โท” ไม่ตรงนักเพราะ “ท ทหาร” เป็นเสียงมีลม ส่วน *โ* /to¹/ ใช้ “ต เต่า” เสียงสูง แปลว่า “ตัว” เช่น *โ หม* /โ หม/ “โตมา” แปลว่า “ตัวหมา” *โ* “โต” ก็เช่นเดียวกัน ใช้พยัญชนะ *ว* “ต้อ” อักษรต่ำ ซึ่งไทยสยามไม่มี มีแต่ “ต เต่า”

ต้นฉบับที่ใช้แปลนี้ เป็นเอกสารถ่ายสำเนา ไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้คัดลอก ไม่ทราบวันเดือนปีที่คัดลอก มีเพียงคำว่า “ของหนองซอ” เขียนไว้ที่หน้าแรก หนองซอเป็นหมู่บ้านแห่งหนึ่งของอำเภอเขาย้อย ในจังหวัดเพชรบุรี เรื่องเขียนบนสมุดกระดาษ ขนาด 10 x 32 เซนติเมตร

สืบกว่าปีก่อนนี้ มีผู้รู้ชาวไซ่งคนหนึ่งจากเพชรบุรี ชื่อนายฮ้อย ได้ส่งเรื่องความโตเมืองฉบับอักษรไซ่งเรื่องนี้ ไปให้ศูนย์ไศศึกษาของชาวไทดำอพยพในรัฐโอไอโอวา สหรัฐอเมริกา ต่อมาในปี ค.ศ.1999 ศูนย์ฯ ได้ตีพิมพ์เป็นเล่ม ตั้งชื่อภาษาไทยว่า “ความโตใหญ่ ความโตปู่ศึก” (The great tale and the Odyssey of the war lords) แต่ไม่ได้พิมพ์ด้วยอักษรไซ่งตามต้นฉบับจากเมืองไทย กลับพิมพ์ใหม่ด้วยอักษรไทดำในเวียดนามโดยใช้ฟอนต์แบบ DOS ของศูนย์ฯ

ผู้เขียนได้เทียบแล้ว เห็นว่าฉบับของผู้เขียนกับของรัฐโอไอโอวา เป็นเอกสารเรื่องเดียวกัน และทางรัฐโอไอโอวาได้แก้ไขบ้างในบางตอน

เนื่องจากเรื่องความโตเมืองนี้มีความยาวพอสมควร ผู้เขียนขอเสนอตอนแรกเท่านั้นแล้วค่อยคิดหาทางนำเสนอตอนต่อมา เพิ่มเติมในภายหลัง

ความโตเมืองฉบับไทยไซ่งเรื่องนี้เริ่มต้นด้วยการเล่าตำนานเรื่องฟ้าดินของไทดำ เรื่องกำเนิดของมนุษย์ เกี่ยวกับต้นกำเนิดของไทดำนั้น ตำนานเล่าว่าแกนหลวงได้ส่งท้าวสงและท้าวเงินลงมาเมืองโอม เมืองอายุแล้วลงต่อที่เมืองลอ (จังหวัดเหียงโหลในเวียดนาม) จากเมืองลอคคนไทก็บุกเบิกต่อไปทางตะวันตก คนหนึ่งได้เล่าถึงปู่เจ้ากลางเจืองสุดท้ายไปถึงเมืองแถงแล้วตั้งหลักอยู่ที่เมืองหม่วย

ความโตเมืองไทยไซ่งฉบับที่แปลนี้ มีอายุเก่าแก่พอสมควร เพราะมีตัวอักษรหลายตัวที่ไม่พบในแบบเรียนหรือวิทยานิพนธ์สมัยนี้ ยังมีราชาศัพท์ภาษาเวียดนามซึ่งเข้าใจยาก กับพระนามจักรพรรดิเวียดนามหลายพระองค์ การสะกดบางคำ ก็แปลกจากปัจจุบันบ้าง มองในภาพรวมแล้ว ความโตเมืองถือได้ว่าเป็นวรรณคดีชิ้นเอกของไทยไซ่งในประเทศไทย สมควรได้รับการศึกษาเผยแพร่

บทแปล

เว้ซซอซอชไ้แกซอซอชไ้ เน้

/caw^{5r} ko^{4r} koy^{4r} hiaŋ¹ keŋ^{3r} koy^{4r} faŋ^{2r} nɣ^{4r}

เจ้าก็ค่อย เอียงหู และค่อยฟัง นะ

Bạn hãy nghiêng tai rồi lắng nghe, nhé.

จอยจีเอซซอซอชไ้แกซอซอชไ้โกช เน้

/khoy^{5r} ci^{3r} law^{4r} laaŋ^{2r} taam¹ paan¹ taaw^{6r} hau^{5r} faŋ^{2r} kɔŋ^{3r} nɣ^{4r}

ข้าจะเล่าเรื่องราวสมัยท้าวให้ฟัง ก่อนนะ

Ta sẽ kể chuyện xưa, thời tạo cho bạn nghe đã
ở đâu là đất, khởi đầu là đất

/cu³ ɛ³ ko³ pen⁴ di⁴ ko³ pen⁴ ya⁵/

จงจำไว้ เดิมทีเป็นดิน เดิมทีเป็นหญ้า

Nên nhớ, khởi đầu là đất, khởi đầu là cỏ

ที่ “ก่อ” แปลว่าเมื่อเริ่มต้น (in the beginning) ไม่ใช่ “ก็” ซึ่งต้องเขียนเป็น 8j และไม่ใช่ “ก่อสร้าง”

ที่ เป็นพืชที่งอก

/ko³ pen⁴ fa⁶ to⁴ thu⁴ het³/

เดิมทีเป็นฟ้าเห่ดอกเห็ด

Khởi đầu là trời to bằng hoa nắm

ที่ “ต่อ” คือ “เท่า” ๑๖ “ทวง” คือลักษณะนามสำหรับดอกไม้ เช่น ๑๖ ๑๖ บอ ก ไม้ /so⁴

thu⁴ bo³ may⁶/ ดอกไม้ สองดอก

ที่ เป็นดินเจ็ด

/ko³ pen⁴ di⁴ cet³ pu²/

เดิมทีเป็นดินเจ็ด

Khởi đầu là 7 ngọn núi.

พึงสังเกตการเขียน “สระ “อ” ในคำว่า ๑๖ “ดิน” กล่าวคือหากไม่มีพยัญชนะท้ายติดตามในพยางค์เปิด จะเขียนบนสระ เช่น fu “ดี” แต่หากมีพยัญชนะท้ายติดตามในพยางค์ปิด จะต้องเขียนระหว่างสองพยัญชนะ ในฟอนต์อักษรไทดำของผู้เขียนจึงมี “อ” สองตัว ใช้ในสองกรณีต่างกัน ในแผนที่ คำว่า “ดิน” หมายถึงประเทศ “ดินแก้ว” แปลว่า “ประเทศเวียดนาม “ดินห่าน” หมายถึง ประเทศจีน

ที่ เป็นน้ำ

/ko³ pen⁴ hu² naam⁶ bo³/

เดิมทีเป็นน้ำ

Khởi đầu là miệng giếng nước

ที่ เป็นหินสาม

/ko³ pen⁴ hin⁴ saam⁴ saw⁴/

เดิมทีเป็นหินสามก้อน

Khởi đầu là ba hòn đá lỏ lửa.

ที่ เป็นน้ำ

/ko³ pen⁴ naam⁶ kaw⁵ kwe²/

เดิมทีเป็นแม่น้ำแก้ว

Khởi đầu là 9 dòng sông

ທ່ຳເປັນປະທຸມທະຫຼວ ອຸ ຈອດ

/kɔː pen˧ paaː te˨ taaw˧ ɯ˧ khɔː/

เดิมทีเป็นปากแม่น้ำดำ แม่น้ำแดง แม่น้ำอู แม่น้ำโขง

Khởi đầu sinh ra nơi sông Đà đổ vào sông Thao , sông U, sông Mê Kông.

ແຫ “แต” หรือ “น้ำแต” ฝรั่งเรียกเป็น Black River ภาษาเวียดนามว่า “ซงดำ”

ທ່ຼວ “ตัว” หรือ “น้ำตัว” ฝรั่งเรียก Red River เวียดนามเรียกเป็น “ซงห่ง” ຈອດ “ของ” คือ “โขง” ในภาษาไทย

ມາເຢົ່າອາໄສແຜນດິນເມືອງລຸ່ມ

/ma˨ yuaŋ˧ hɔː phen˧ din˧ muang˨ lum˧/

มาทางด่านแผ่นดินเมืองล่างนั้น

Về phía miền trần gian hạ giới,

ຕາມໂອກຢາຍໂອເປີ

/taak˧ way˧ daay˧ haay˧ way˧ paw˧/

ถูกปล่อยทิ้งว่างเปล่า

Bị bỏ trống không, hoang sơ,

ເມືອງຟ້າມີປູເຈົ້າແຄນລຸ່ງ

/muang˨ fa˧ mi˨ pu˧ caw˧ then˧ luang˧/

เมืองฟ้ามีปู่เจ้าแกนหลวง

Cõi trời có Cụ Then Luông (Thiên hoàng)

ຜູ້ເປັນປະທຸມດິນເມືອງລຸ່ມ ໂອກຢາຍໂອເປີ

/kɔː baw˧ paaː phen˧ din˧ muang˨ lum˧ way˧ daay˧ haay˧ way˧ paw˧/

ก็ไม่เหลียวแลแผ่นดินเมืองล่าง ละทิ้งไว้ว่างเปล่า

Cũng không quan tâm đến trần gian hạ giới, bỏ hoang du, trống không,

ປູເຈົ້າແຄນລຸ່ງຈຶ່ງໄຕ້ແຕ່ງຈຶ່ງ

/pu˧ caw˧ then˧ luang˧ caŋ˧ teŋ˧ caŋ˧ da˧/

ปู่เจ้าแกนหลวงจึงแต่งจึงเตรียม

Cụ Then Luông mới sắp xếp

คำว่า “แต่ง ดา” มีใช้ในภาษาล้านนาด้วย แปลว่า”จัด เตรียม”

ແປດອັນຢາຍໂອເປີ

/pet³ nuay³ maa² taw⁵ puŋ⁵/

น้ำเต้าป๋งแปดลูก

8 vố bầu

แปดแฉะห่อไส้ฟั

/pet³ saw¹ toŋ² kam⁶ fa⁶/

เสาทองแดงคำฟ้า 8 ต้น

8 cây cột đồng chống trời,

ท่แฉะห่อไส้ฟั

/kuay¹ nuay³ maa² taw⁵ puŋ⁵/

ภายในลูกน้ำเต้าป๋ง

Bên trong vố bầu

มีสามร้อยสามสิบชนิดพันธุ์ข้าวในนา

/mi² saam¹ hoy⁶ saam¹ sip³ siŋ³ fan² khaw⁵ nau² na²/

มี สามร้อยสามสิบชนิดพันธุ์ข้าวในนา

Có 330 giống lúa ngoài ruộng,

สามร้อยสามสิบพันธุ์ปลูกในนา

/saam¹ hoy⁶ saam¹ sip³ siŋ³ fan² pa¹ nau² nam⁶/

มี สามร้อยสามสิบชนิดพันธุ์ปลูกในนา

Có 330 giống cá dưới nước,

สามร้อยสามสิบพันธุ์ในน้ำ

/saam¹ hoy⁶ saam¹ sip³ siŋ³ fan² kon² muay² lum⁴/

สามร้อยสามสิบชนิด พันธุ์คนเมืองล่าง

330 giống người dưới trần gian,

ไม่ว่าจะมีเชื้อเหงาหรือคนต่าง

/mot⁴ mo¹ mo¹ mu² cuay² sen¹ cuay² fon² to⁴ nan⁵/

มดหมอ หมอมือ เครื่องเซ่นเครื่องพร เท่านั้น

Có cả thầy cúng, thầy bói, đồ vái đồ cúng,

ทั้งท่แฉะห่อไส้ฟั มีกูยงูเห่า

/sau³ kuay¹ nuay³ maa² taw⁵ puŋ⁵ mi² cu⁴ ʔan¹ cu⁴ yuay⁴/

ใส่ในน้ำเต้าป๋ง มีทุกอย่างทุกชนิด

Cho vào trong vố quả bầu, có đủ mọi vật mọi thứ,

ປູ່ເຈົ້າແດນຫຼວງໄຮ້ໃຈທວງຂໍ້ເທວໄຮ້

/pu³ caw⁵ then¹ luang¹ caŋ³ hau⁵ taaw⁶ suang¹ taaw⁶ ɣɯŋ²/

ปู่เจ้าแดนหลวง จึงให้ท้าวสง ท้าวเงิน

Cụ Then Luông mới sai Tào Xuông, Tào Ngân,

ເຈນແປ່ດອນໄຮ້ຈ໌ທວງປູ່ ແປ່ດເຂົ້າທວງໄຮ້ຈ໌

/ɤaw¹ pei³ nuay³ maa² taw⁵ puŋ⁵ pei³ saw¹ tɔŋ² kam⁶ fa⁶/

เอน้าเต้าปung 8 ลูก เสาทองแดงค้ำฟ้า 8 ต้น

Mang 8 vồ bầu, 8 cây cột đồng chống trời,

ໄຮ້ໄຮ້ເມ໌ທວງເມ໌ໄຮ້ເມ໌ເຈນຍ່ຳ

/caŋ³ loŋ² ma² taan² muan² ɯom¹ muan² ɤaay¹ noŋ⁴ fa⁶/

จึงลงมาทางเมืองอม เมืองอายนอกฟ้า

Rồi xuống trần gian theo con đường Mương Ôm, Mương Ai ngoài vòm trời,

ນີ້ໄຮ້ມຸງດຸ່ມເຖົ້າແດນ

/naam⁶ caŋ³ thum³ thuam⁵ thɯŋ¹ then¹/

น้ำจึงนองท่วมถึงแดน

Nước lại dâng lên ngập cả trời,

ປູ່ເຈົ້າໄຮ້ເຈນນີ້ຈ໌ທວງ

/pu³ caw⁵ caŋ³ haan³ naam⁶ haan³ taan² /

ปู่เจ้าจึงเจอน้ำทุกหนทาง

Then Luông mắc phải nước lụt khắp nơi,

ໄດ້ເຈນເປັນນີ້ໄຮ້ໄດ້ ໄດ້ເຈນເປັນນີ້ໄຮ້ເຈນ

/day⁵ ha⁵ buan² naam⁶ caŋ³ tok³ day⁵ hok³ buan² naam⁶ caŋ³ heŋ⁵/

ได้ห้าเดือน น้ำถึงลด หกเดือนน้ำถึงแห้ง

Đến 5 tháng nước mới rút, 6 tháng nước mới cạn,

ນີ້ໄຮ້ແກວນດອນຂໍ້ທວງ ນີ້ໄຮ້ເຈນດອນໄຮ້ຍ

/naam⁶ caŋ³ kwen¹ don¹ sa² naam⁶ caŋ³ kaak⁴ don¹ saay²/

น้ำถึงแห้งมีดอนขึ้น น้ำถึงแห้งเห็นดอนทราย

Nước rút mới nổi cồn, nổi đồi cát,

ປູ່ເຈົ້າທວງໄຮ້ໄຮ້ເມ໌ໄຮ້ເມ໌ເຈນຍ່ຳ

/pu³ caw⁵ taaw⁶ ɣɯŋ² caŋ³ yu³ muan² ɯom¹ muan² ɤaay¹ noŋ⁴ fa⁶/

ปู่เจ้าท้าวเงินจึงอยู่เมืองอม เมืองอายนอกฟ้า

Đoạn kết hôn rồi lên nắm chính quyền

ເຂດຖ້ວຍໄວ້ເປັນເຈົ້າໜຶ່ງ ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງເຈົ້າ

/law⁴ ɣaŋ² say⁵ pen¹ hen¹ na⁵ pu³ caw⁵ taaw⁶ cuaŋ²/

แล้วยังให้กำเนิด แก่ปู่เจ้าท้าวเจือง

Rồi còn sinh Cụ Tạo Chương

ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ ຄູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ

/pu³ caw⁵ ta¹ lu² ta¹ law¹ pu³ caw⁵ lap⁴ li² pu³ lo² li²/

ปู่เจ้าตาลุก ตาเลา ปู่เจ้าลี้ลี้ ปู่ลือลี้

Cụ Ta Lục, Ta Lau, Cụ Lấp Ly, Cụ Lo Ly.

ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ ທ່ານ

/pu³ caw⁵ khun¹ ɣi² pu³ caw⁵ laaŋ² kwaŋ¹ pu³ caw⁵ laaŋ² cuaŋ² to⁴ nan⁶/

ปู่เจ้าขุนฤๅ ปู่เจ้ากลางกวาง ปู่เจ้ากลางเจือง เท่านั้น

Cụ Khun Nhi, Cụ Lang Quang, Cụ Lang Chương, chỉ có thể.

ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ

/pu³ caw⁵ kɔy⁴ liaŋ⁶ suŋ¹ cuŋ¹ ɣaŋ³/

ปู่เจ้าค้อยเติบโตขึ้นมา

Cụ mới lớn dần lên

ສະໄໝໄວ້ເປັນເຈົ້າໜຶ່ງ

/kiŋ² piaŋ¹ laaŋ² saaŋ⁵ piaŋ¹ muaŋ²/

ร่างสูงเท่าโล่ เติบใหญ่ตามเมือง

Thân cao bằng khiên, người to theo bản mường

ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ ປູ່ເຈົ້າໜຶ່ງ

/pu³ caw⁵ taaw⁶ lo² yet⁴ baan⁵ yet⁴ muaŋ²/

ปู่เจ้าท้าวลอสร้างบ้านสร้างเมือง

Cụ Tạo Lo xây dựng bản mường

ສະໄໝໄວ້ເປັນເຈົ້າໜຶ່ງ

/kɔ⁴ day⁵ laay¹ khaw⁵ taaw⁴ laay¹ pi¹/

ก็ได้หลายชั่ว เท่าหลายปี

Cũng được nhiều mùa, nhiều năm

ສະໄໝໄວ້ເປັນເຈົ້າໜຶ່ງ

/kiŋ² pen¹ kaan¹ daan¹ pen¹ thaw⁵/

ร่างกายทรุดและแก่ลง

Cơ thể già yếu, gây mòn

ເຂໂຂໂຢ່າຍຸ່ນເຂໂຂໂຢ່າຍຸ່ນ

/law⁴ lot⁴ sia¹ paan¹ laan² sia¹ cua⁴/

แล้วเลยสิ้นชีวิตไป

Ròi từ trần đi

ໂກໂຢ່າຍຸ່ນເຂໂຂໂຢ່າຍຸ່ນ

/koy¹ su³ mua² caw⁵ fa⁶ khwi³ ma⁶ mua² caw⁵ bon²/

ทางร่มไปเฝ้าชั้นฟ้า ซี่มำไปหาเบื้องบน

Che ô lên châu trời, cưỡi ngựa lên châu bể trên.

ເຂໂຂໂຢ່າຍຸ່ນເຂໂຂໂຢ່າຍຸ່ນ

/mua² su³ put⁴ san¹ thian¹ lian² paan² lua¹ ti⁴ kwaan⁵/

ไปสู่ห้วงสวรรค์นิพานหลวงอันกว้างใหญ่

Lên cõi Niết Bàn, Thiên Thai rộng lớn

ໂກໂຢ່າຍຸ່ນເຂໂຂໂຢ່າຍຸ່ນ

/cay³ paz³ baan⁵ waan² muan² way⁶ ko⁴ pu³ caw⁵ ta¹ lu²/

จึงมอบบ้านวางเมืองไว้ให้แก่ปู่เจ้าตาหลุก

Bèn giao bản mừng cho Cụ Ta Lục

ປັນຈັນໂຄບອນຈັນ

/pian³ khan⁵ day¹ bon³ nan⁵/

เปลี่ยนตัวผู้ปกครอง

Thay đổi người nắm chính quyền

ໂກໂຢ່າຍຸ່ນເຂໂຂໂຢ່າຍຸ່ນ

/ta¹ lu² kin¹ lo² lua¹ ta¹ laaw¹ kin¹ lo² caa⁴/

ตาหลุกกินเมืองลอหลวง ตาเลากินเมืองลอจา

Ta Lục cai trị Lo Luông, Ta Lau cai trị Lo Cha

ຂັບຂັກຂັກ ຂອນຂັກຂັກ

/lap⁴ li² kin¹ lo² yaa¹ lon¹ li¹ kin¹ muan² pian¹ kap³ muan² peng²/

ลัปลักกินเมืองลอยา ลอนลัักกินเมืองเปี่ยนกับเมืองเป่ง

Lấp Ly cai trị Lo Ya, Lon Ly cai trị Mường Piên và Mường Peng

ຂັບຂັກ “ลอยา” เมืองลอนนั้นกว้างใหญ่ ถูกแบ่งเป็นสามเมืองเล็ก จึงมีอีกชื่อว่า “เมืองสามลอ” ได้แก่ “ลอหลวง

ลอจา และลอยา”

จุน๑໒໒ใจ๑เป็น๑หม๑ด๑ล๑จ๑ก จุน๑໒໒ใจ๑เป็น๑หม๑ด๑ล๑จ๑เ๑

/khun¹ luang¹ hau⁵ pen¹ mo¹ ko⁴ taa¹ lu³ khun¹ lo² pen¹ mo¹ ko⁴ taa¹ law¹

ให้๑จุน๑เลื่อง๑เป็น๑หม๑ด๑แ๑ก๑ตา๑หล๑ก ให้๑จุน๑ล๑อ๑เป็น๑หม๑ด๑แ๑ก๑ตา๑เล๑า

Khun Lương được làm mo cho Ta Lục, Khun Lo làm mo cho Ta Lau

ปู้๑ล๑จ๑ก๑มี๑ลูก๑สาม๑แ๑ก๑คน๑

/pu³ taa¹ lu³ mi² lu⁴ saam¹ kaw⁵/

ปู้๑ตา๑หล๑ก๑มี๑ลูก๑สาม๑แ๑ก๑คน๑ (27 คน)

Cụ Ta Lục có 3 lần 9 (=27) người con

ใน๑ก๑ว๑า๑ม๑โต๑เมื๑ง๑ฉ๑บ๑บ๑ไท๑ดำ๑ใน๑เวี๑ย๑ด๑น๑า๑ม ปู้๑ตา๑หล๑ก๑มี๑ลูก๑สอง๑แ๑ก๑คน๑ (18 คน) เ๑้า๑น๑ั๑น

ปู้๑ล๑จ๑เ๑มี๑ลูก๑ส๑ว๑จ๑ย

/pu³ taa¹ law¹ mi² lu⁴ saaw² caay²

ปู้๑ตา๑เล๑ล๑ามี๑ลูก๑ช๑า๑ย 20 คน

Cụ Ta Lau có 20 người con trai

จ้๑ไ๑แ๑ล๑จ๑จ๑ย๑ย๑เ๑ย๑จ๑ก๑ท๑ว๑

/caŋ³ phe⁴ lu⁴ caay² yaay⁶ lu³ taaw⁶/

จ้๑ง๑โย๑ก๑ย๑้า๑ย๑ลูก๑เ๑้า๑

Bèn chuyển con cháu

เม๑ท๑น๑ไ๑ก๑ท๑ท๑จ๑จ้๑น๑เ๑ท๑ว๑น๑เ๑แ๑ด๑เ๑จ๑ม๑ด

/mua² kin¹ tok³ kaa⁵ hua¹ naam⁶ taaw⁴ naam⁶ deŋ¹ met³/

ไป๑ก๑ิน๑ด๑ิน๑แ๑ด๑น๑า๑ง๑ห๑้ว๑แม่๑น๑้า๑ด๑้า๑ แม่๑น๑้า๑แ๑ด๑ง๑ห๑ม๑ด

Đi cai trị toàn thể vùng đầu sông Đà sông Hồng.

ภาคผนวก

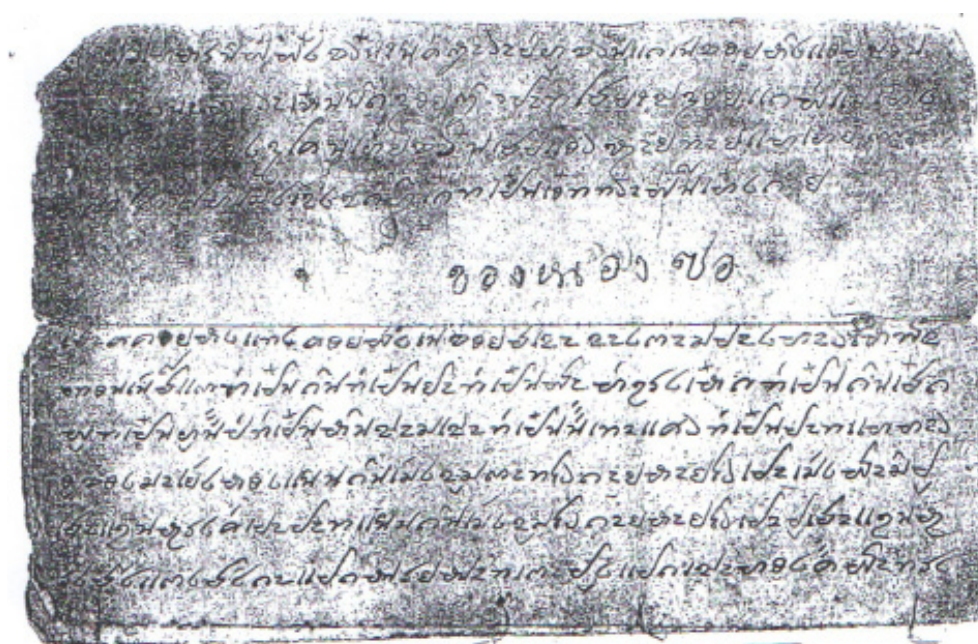
อักษรไทยไซ่ง-ไทดำเปรียบเทียบ

ทวิ สว่างปัญญางกูร (ใช้ฟอนต์ BLT50 และ Thaisong ของผู้เขียน)

ลำดับ	อักษรไทดำ	คำอ่าน	อักษรไทยไซ่ง	SongIPA	อักษรไทย
	พยัญชนะ				
1	ᨠ	กอ	ᨡ	k	ก
2	ᨢ	กือ	ᨣ	k	กี
3	ᨤ	คอ	ᨦ	kh	ข
4	ᨧ	ค้อ	ᨨ	kh	ค-ฌ
5	ᨩ	งอ	ᨪ	ŋ	หง
6	ᨬ	ง้อ	ᨭ	ŋ	ง
7	ᨮ	จอ	ᨯ	c	จ
8	ᨱ	จ้อ	ᨲ	c	ช
9	ᨴ	ชอ	ᨵ	s	ส
10	ᨷ	ช้อ	ᨸ	s	ซ
11	ᨺ	ญอ (นาสิก)	ᨻ	ɲ	หญ (นาสิก)
12	ᨽ	ญ้อ (นาสิก)	ᨿ	ɲ	ญ(นาสิก)
13	ᩁ	ดอ	ᩂ	d	ด
14	ᩄ	ด้อ	ᩅ	d	ดี
15	ᩇ	ตอ	ᩈ	t	ต
16	ᩊ	ต้อ	ᩋ	t	ดี
17	ᩌ	ทอ	ᩍ	th	ถ
18	ᩏ	ท้อ	ᩐ	th	ธ-ท
19	ᩒ	นอ	ᩓ	n	หน
20	ᩕ	น้อ	ᩖ	n	น
21	ᩙ	บอ	ᩚ	b	บ
22	ᩛ	บ้อ	ᩜ	b	บี
23	ᩞ	ปอ	᩟	p	ป
24	ᩡ	ป้อ	ᩢ	p	ปี
25	ᩥ	ฟอ	ᩦ	f	ผ
26	ᩨ	ฟ้อ	ᩩ	f	ฝ
27	ᩫ	มอ	ᩬ	m	หม
28	ᩮ	ม้อ	ᩯ	m	ม
29	ᩰ	ยอ	ᩱ	y	หย-อย

ลำดับ	อักษรไทดำ	คำอ่าน	อักษรไทยช่อง	SongIPA	อักษรไทย
	พยัญชนะ				
30	ย	ย้อ	ย	y	ยี่
31	ล	ลอ	ล	l	หล
32	ล	ล้อ	ล	l	ล
33	ว	วอ	ว	w	หว
34	ว	ว้อ	ว	w	ว
35	ห	ฮอ	ห	h	ห
36	ห	ฮ้อ	ห	h	ฮ
37	อ	ออ	อ	o	ออ
38	อ	อ้อ	อ	o	อ้อ
	สระ				
1	เ	อัน	เ	ʌn	อัน
2	อ	อัว	อ	ʌuə	อัว
3	า	อา	า	ʌa	อา
4	อ	อ่า	อ	ʌam	อ่า-อัม
5	อิ	อี	อิ	ʌi	อี
6	อ	อี	อ	ʌu	อี
7	อ	อู	อ	ʌu	อู
8	เ	เอือ	เ	ʌuə	เอือ
9	เ	เอ	เ	ʌe	เอ
10	เ-า	เอา	เ-า	ʌaw	เอา
11	อ	ออ	อ	ʌo	ออ
12	เ	เออ	เ	ʌʌ	เออ
13	เ	เอีย	เ	ʌia	เอีย
14	เ	เอือ	เ	ʌuə	เอือ
15	แ	แอ	แ	ʌe	แอ
16	โ	โอ	โ	ʌo	โอ
17	เ	ไอ	เ	ʌay	ไอ
18	อ	อา-อือ	อ	ʌau	ไอ

ลำดับ	อักษรไทดำ	คำอ่าน	อักษรไทยโซ่ง	SongIPA	อักษรไทย
	เครื่องหมาย				
1	ค	กน	-	kon ^{2r}	คน
2	ค	หนึ่ง	ค	nuŋ ^{4r}	หนึ่ง
3	ค	ซ้ำลาย	-	sam ^{6r} lay ^{2r}	ซ้ำคำ
4	↑	จา-อ้อ	-	cau ^{3r}	ใจ
5	⊥	เป้า	-	paw ^{3r}	เป้า
6	田	ญี	-	yi ^{2r}	ยี
7	ผ	เหม้า	-	maw ^{3r}	เหม้า
8	ข	ซี	-	si ^{4r}	สี
9	ハ	ซา-อ้อ	-	sau ^{3r}	ไส้
10	t	ซอ้ง่า	-	soŋa: ^{4r}	สง่า
11	牟	มด	-	mot ^{4r}	เม็ด
12	々	ซัน	-	san ^{4r}	สัน
13	ဝ	เฮ้า	-	haw ^{6r}	ร้า
14	𑜋	เม็ด	-	met ^{4r}	เส็ด
15	𑜊	กา-อ้อ	-	kau ^{3r}	ไก

“กวางโตเมือง” อักษรไทยโซ่ง
Kwam To Muang in Thai Song script.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- วิศรุต สุวรรณวิเวก. (2524). ระบบการเขียนของโซ่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึก (ภาษาไทย) ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พินดา เย็นสมุทร. (2524). คำและความหมายในภาษาลาวโซ่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึก (ภาษาไทย) ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรีย์ ทองคงหา. (2542). หนังสือวัฒนธรรมประเพณีไทยซ่งดำเล่ม ๑ เรื่องอักษรวิธีอักษรโซ่ง. ม.ป.ท.: ชมรมไทยทรงดำแห่งประเทศไทย.
- ชวลิต อารยดิตรม. (2552). เรื่องพิธีแปงขวัญ. ม.ป.ท.: สมาคมไทดำ (ประเทศไทย).
- ปิยวรรณ สุขเกษม. สุภาษิตไทยโซ่ง. ม.ป.ท.: โรงเรียนวัดไผ่หูช้าง จ.นครปฐม
- ทวี สว่างปัญญางกูร. (2548). ปฏิทินไทดำในเวียดนาม. วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ 27, (ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ทวี สว่างปัญญางกูร. (2551). บทความถิ่นฐานไทดำ. วารสารไทยคดีศึกษา 4, 1 (มีนาคม 2551) สถาบันไทยคดีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และในวารสารดำรงวิชาการ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร 6, 2 (ธันวาคม 2550).

ภาษาไทดำ

- Tai Studies Center, Iowa, USA. (1986). *ความ เนิ เฌ เนิ* (The Chronical Book)
- Tai Studies Center, Iowa, USA. (1986). *ขัป เชน เฌ เนิ หัป เฌ เฌ เฌ* (The Tai Federation and Dien Bien Phu)
- Tai Studies Center, Iowa, USA. (1999). *ความ เนิ วัฏ ความ เนิ วัฏ เฌ* (The Great Tale and The Odyssey of the Warlords)